

У сфері невдач як самоактуалізуючі, так і спортсмени, які несамоактуалізуються демонструють в основному (54,6% та 73,1% відповідно) низький рівень суб'єктивного контролю (екстернальність).

У ході дослідження нами доведено, що самоактуалізація спортсменів підлітково-юнацького віку відіграє значну роль у формуванні та розвитку мотиваційної сфери під час тренувальної та змагальної діяльності.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-253-1-7>

ATHLETES' EDUCATION FOR THE RESTORATION OF UKRAINE

ОСВІТА СПОРТСМЕНІВ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Tsyhura H. O.

*PhD in Agricultural Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Biological Fundamentals of Physical Education, Health and Sports
T.H. Shevchenko National University
"Chernihiv Colehium"
Chernihiv, Ukraine*

Цигура Г. О.

*кандидат сільськогосподарських наук,
доцент, доцент кафедри біологічних основ фізичного виховання,
здоров'я і спорту
Національний університет
«Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна*

Через повномасштабне вторгнення російської армії в Україну наша держава зазнає великої кількості втрат і руйнувань. Кожен день ми спостерігаємо фіксацію російських злочинів на українській землі: масові вбивства мирних жителів України та велика кількість поранених; руйнування житлових масивів, об'єктів інфраструктури та промислових підприємств; знищення об'єктів природно-заповідного фонду, українських родючих ґрунтів, біорізноманіття, природних та урбанізованих екосистем.

Загалом, цей безглуздий російський тероризм є загрозою не тільки для України, а й для всіх країн світу, для всієї нашої планети. Внаслідок використання російськими військами великої кількості зброї різних видів відбувається порушення в усіх геосферах нашої планети: атмосфері, гідросфері, літосфері та біосфері.

Так, масовані пожежі внаслідок використання зброї призводять до загибелі великої кількості диких тварин, як наслідок – до збіднення екосистем і зменшення стійкості біосфери [2]. Наслідком цих пожеж також є загибель корисних мікроорганізмів ґрунту та збіднення його на поживні речовини; паралельно відбувається: масове хімічне забруднення ґрунту, зокрема такими важкими металами як Pb, Hg, Ni, Zn, Cd, Cu та ін.; зміна його гідролітичного режиму та руйнування структури. Результат – істотне зниження родючості ґрунтів і неможливість отримати екологічно безпечну продукцію. Якщо врахувати, що від експорту українського зерна залежать добробут багатьох країн світу, то російська війна в Україні – це війна проти всіх країн-імпортерів української сільськогосподарської продукції [1].

Російська армія завдає масованого негативного удару по гідросфері – руйнування очисних споруд українських міст призводить до істотного забруднення поверхневих водойм, що провокує загибель екосистем річок, морів та спалахи інфекційних захворювань серед населення. Внаслідок активних дій російської військової техніки в акваторії Чорного моря зафіксовано загибель кількох тисяч дельфінів – це не що інше, як екологічна катастрофа не тільки для України, а й для Румунії, Болгарії, Туреччини, Грузії й самої Росії [5].

А «забруднене повітря не має кордонів» [6]! Вибухи ракет і снарядів та спровоковані цим пожежі призводять до істотного забруднення атмосфери внаслідок потрапляння в повітря великої кількості парникових та токсичних газів, а це – кислотні опади та посилення парникового ефекту – негативний внесок у зміни клімату.

Російська війна в Україні руйнує соціальну сферу нашої країни, завдає масштабних збитків економіці багатьох країн світу та має глобальні екологічні наслідки для всієї планети. А це – зовсім не шлях сталого розвитку, який підтримали більшість країн світу у 1992 році, до якого активно залучилася спортивна галузь за кордоном з 1994 року, організовуючи «зелені Олімпійські ігри», намагаючись дотримуватись принципів охорони навколишнього середовища, відстоюючи олімпійські цінності та сприяючи сталому розвитку [3].

Одним з напрямів подолання такого масового російського тероризму є подолання потужної російської пропаганди, яка намагається подати своє бачення спланованої проти України загарбницької війни. Вважаємо, що допомогти в цій боротьбі й нагадати світовому співтовариству про єдиний рятівний шлях для всіх – шлях сталого розвитку, можуть спортсмени України під час виступів на міжнародних та олімпійських змаганнях. Адже спортивні

спільноти більшості країн світу підтримують Україну в її боротьбі з російським загарбником [7]. До того ж спортивна галузь більшості розвинених країн, а особливо країн Європи та Америки, накопичила значний досвід у просуванні освіти для сталого розвитку та сприянні досягненню цілей сталого розвитку: подолання бідності; подолання голоду, розвиток сільського господарства; міцне здоров'я і благополуччя; якісна освіта; гендерна рівність; чиста вода та належні санітарні умови; доступна та чиста енергія; гідна праця та економічне зростання; промисловість, інновації та інфраструктура; скорочення нерівності; сталий розвиток міст і громад; відповідальне споживання та виробництво; пом'якшення наслідків зміни клімату; збереження морських ресурсів; захист та відновлення екосистем суші; мир, справедливість та сильні інститути; партнерство заради сталого розвитку [8]. Перераховані Цілі зараз є актуальними для усіх країн світу, й особливо – для України. Адже Росія, як країна-агресор, порушує всі намагання не тільки України в напрямі сталості, а й більшості країн світу.

Тому для протидії агресору й відновленню України надзвичайно актуальним питанням вважаємо освіту спортсменів України, яка сприятиме висвітленню на міжнародній арені під час міжнародних змагань таких нагальних для нашої держави питань, як: мир, справедливість, рівність, гідна праця, відновлення здоров'я, відновлення міст та інфраструктури, проблеми забруднень ґрунтів, річок та морів України, відновлення екосистем суші та водойм після російського вторгнення і т.д. Дуже важливим вважаємо насичення світового інформаційного простору правдивою інформацією щодо України, на противагу спотвореній, яку кожного дня оприлюднює російська пропаганда.

Світ не повинен вірити російській пропаганді й український спорт може в цьому допомогти. Адже своїми спортивними досягненнями українські спортсмени постійно доводять, що українці є, й Україна існує [4]! Вважаємо, що освіта спортсменів з питань сталого розвитку прискорить відновлення України та її становлення на шлях сталого розвитку, про що ми неодноразово наголошували у наших попередніх працях [9; 10].

Література:

1. Agrilab. Пошкоджена земля: як відновити родючість ґрунту після бомбардувань та пожеж? URL: <https://www.agrilab.ua/poshkodzhena-zemlya-yak-vidnovyty-rodyuchist-gruntu-pislya-bombarduvan-ta-pozhezh/>

2. Екодія. Природа та війна: як військове вторгнення Росії впливає на довкілля України. URL: <https://ecoaction.org.ua/pryroda-ta-vijna.html>

3. Імас Є. В., Ярмолюк О. В., Білько Б. Є. Нормативно-правові засади охорони навколишнього середовища в олімпійському спорті: міжнародний досвід. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2018. Вип. 11(105). С. 63–68.

4. Міністерство молоді та спорту України. Історичне досягнення: Україна фінішувала на Всесвітніх іграх-2022 з найкращим в історії результатом. URL: <https://mms.gov.ua/news/istorychne-dosiahnennia-ukraina-finishovala-na-vsесvitnikh-ihrah-2022-z-naikrashchym-v-istorii-rezultatom>

5. Радіо Свобода. Випалена земля і забруднена вода: катастрофічні екологічні наслідки війни Росії проти України. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ekolohichna-katastrofa-cherez-viynu-rosiyi/31921705.html>

6. Стрілець Р. Бомба сповільненої дії: чому світ не може ігнорувати екологічні наслідки війни в Україні. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2022/06/22/249216/>

7. Халілова О. Як професійні атлети захищають Україну на змаганнях та фронті: інтерв'ю з міністром спорту. URL: <https://novyny.live/society/kak-professionalnye-atlety-zashchishchaiut-ukrainu-na-sorevnovaniakh-i-na-fronte-interviu-s-ministrom-sporta-49213.html>

8. Цигура Г. Діяльність у спортивній галузі для сталого розвитку суспільства: закордонний досвід. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2022; 1: 112–119. DOI: 10.32652/tmfvs.2022.1.112–119

9. Цигура Г. О. Потреба студентів факультету фізичного виховання в обізнаності з питань сталого розвитку. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка. 2021. № 3(107). С. 294–307.

10. Цигура Г. О. Підготовка студентів факультету фізичного виховання до освітньої діяльності з питань сталого розвитку. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки*. / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка ; голов. ред. М. О. Носко. Чернігів : НУЧК, 2019. Вип. 3(159). 420 с. С. 236–242.